

แนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาแพร่ เขต 2

**Guidelines for Managing Activities to Develop Learner On Student Life
Skills In Schools To Expand Educational Opportunities Under
The Office Of Phrae Primary Education Service Area 2**

กวีวัฒน์ เมฆแสน และ วจี ปัญญาใส

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Kaweewat Maksan and Vajee Panyasai

Uttaradit Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author E-mail: balloonmar@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด สพป.แพร่ เขต 2 การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหา จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร และครู ทั้งหมด 227 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องจำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวางแผน ปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สพป.แพร่ เขต 2 พบว่า ขาดการสนับสนุนการจัดสรรเรื่องงบประมาณ ครูผู้สอนขาดความเชี่ยวชาญ แนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของนักเรียน ด้านการวางแผน โรงเรียนควรจัดประชุมวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม เตรียมพร้อมด้านบุคลากร และกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ด้านการลงมือปฏิบัติ โรงเรียนควรสร้างความร่วมมือให้นักเรียนมีส่วนร่วม และสร้างความหลากหลายของกิจกรรมให้ครอบคลุมสอดคล้องกับชีวิตจริง ด้านครูผู้สอน โรงเรียนควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กำกับติดตามการนำผลการปฏิบัติกิจกรรมมาปรับปรุง หรือพัฒนา ด้านผู้บริหาร โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย รวมถึงสร้างความตระหนัก ด้านการวัดและประเมินผล ให้มีการวัด ประเมินผลตามสภาพจริง และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

* วันที่รับบทความ : 26 กันยายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 15 ตุลาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ :17 ตุลาคม 2565

คำสำคัญ: กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน; ทักษะชีวิต; แนวทางการบริหาร

Abstracts

The purpose of this research was to study the current situation, problems and guidelines for the management of activities for the development of life skills learners. of students of the Opportunity Expansion School under Phrae District 2 From a sample of 227 administrators and teachers, the data were analyzed using frequency, percentage, mean and standard deviation. A study of the guidelines for the management of activities for the development of learners in life skills The method used to interview 12 people involved. The results showed that The present condition of the overall student development activities is practiced at a high level. When considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level. The aspect with the highest performance average was the measurement and evaluation aspect. The side with the lowest mean was planning Problems in managing student development activities of schools expanding educational opportunities under Phrae District 2, found that there was a lack of support for budget allocation. Teachers lack expertise. Guidelines for managing activities to develop learners in student life skills planning The school should hold a meeting Plan to allocate enough budget for activities. Prepare personnel and set clear guidelines hands-on Schools should create partnerships for students to participate. and create a variety of activities to cover in accordance with real life. Teacher Schools should organize learning exchanges. Supervise and monitor the implementation of the results of activities to improve or develop the management. Schools should build networks and collaborate from all parties. including raising awareness In terms of measurement and evaluation, there must be measurements and evaluations based on actual conditions. and in accordance with the context of the school

Keywords: Learner Development Activities; Life Skills; Management Guidelines

บทนำ

การศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 บัญญัติไว้ว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และรัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและ ทิศทาง ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551:4) รวมถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โดยยึดหลักผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ทั้งนี้

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2533 โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ นำร่องโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นเวลา 9 ปี การเริ่มให้มีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในยุคแรกนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 ซึ่งรัฐจำเป็นต้องพัฒนาการศึกษาและยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้นถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างน้อย และได้เกิดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยได้จัดตั้งขึ้นจากโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ปัจจุบัน ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โรงเรียนขยายโอกาสอยู่ในกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด เป็นหน่วยงานต้นสังกัดในการกำกับดูแล

สภาพสังคมในทศวรรษใหม่ เป็นยุคของความเร็วและความล้ำสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสาร ความหลากหลายทางเชื้อชาติวัฒนธรรม การหล่อหลอมรวมความคิดและความเชื่อของกลุ่มคน ที่บุคคลในสังคมจะต้องได้รับการมีวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมากระยะนี้เอง ได้ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยเรียน ทั้งการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาต่อของบุตรหลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งยั่วยุหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ รอบตัวก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างมากทั้งปัญหาด้านการปรับตัว ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาความรุนแรง ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ ฯลฯ โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่มีทักษะชีวิตต่ำขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดีเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้ว อาจเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาทางอารมณ์จิตใจ และมีความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย ครุจึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกัน ให้รอดพ้นจากการครอบงำความคิดของสื่อเทคโนโลยีและตั้งรับต่อการก้าวรุกทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมการเรียนรู้อีกประการหนึ่งที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เจริญงอกงามเต็มตามศักยภาพของตนเอง มุ่งเน้นการบูรณาการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เป็นมนุษย์แบบองค์รวมสอดคล้องตามพัฒนาการทางด้านร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยคำนึงถึงจุดเน้นวิสัยทัศน์พันธกิจของสถานศึกษา และสภาพสังคมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีเป้าหมายและการดำเนินการที่ชัดเจนใช้เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและบริบทของสังคม ยึดหลักการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สอดคล้องกับสถานะสังคมในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การปรับตัวในการใช้ชีวิตของมนุษย์ มีความจำเป็นต้องพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ ที่เรียกว่า ทักษะชีวิต ทักษะชีวิตหมายถึงความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ในสังคมด้วยตนเอง มีความรู้ความสามารถและทักษะในการเอาตัวรอดจากปัญหาต่าง ๆ และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (เจษฎา บุญมาโฮม : 2558:8)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสพ.แพร่เขต 2 ประกอบด้วยโรงเรียนจำนวน 38 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่เขต 2 จึงควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย เพื่อสนองความสนใจ และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง ค้นพบ ความสามารถ ความถนัด ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านความพร้อม ความต้องการ และ ความเป็นไปได้ มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เพื่อเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนขยายโอกาส สังกัด สพ.แพร่ เขต 2 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะได้ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานด้านการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด สพ.แพร่ เขต 2 ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด สพ.แพร่ เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด สพ.แพร่ เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามสภาพและปัญหาในกลุ่มตัวอย่าง และใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่เด่นด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 และผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวเพื่อหาแนวทางการบริหารงานกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 38 คน ครูผู้สอนจำนวน 380 คน ศึกษานิเทศก์จำนวน 8 คน รวม 426 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยวิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ แล้วนำมาเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่าง

ง่ายโดยวิธีการจับสลาก ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 36 คน และครูผู้สอนจำนวน 191 คน รวม 227 คน

1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สพพ.แพร่ เขต 2 ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน จำนวน 3 คน ครูผู้สอน ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3 คน ครูแนะแนวจำนวน 1 คน และศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 จำนวน 2 คน รวมจำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยดำเนินการดังนี้

2.1 แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยแบบสอบถามมี 2 ลักษณะคือปลายปิด และปลายเปิด โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ **ตอนที่ 1** เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ **ตอนที่ 2** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน เป็นแบบสอบถามใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ**ตอนที่ 3** แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน เป็นรูปแบบคำถามปลายเปิด

2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สพพ.แพร่ เขต 2 ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มตามประเด็นจากผลการเก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สพพ.แพร่ เขต 2 โดยใช้สนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาที่เด่นด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 และผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนว รวมจำนวน 10 คน เป็นการสัมภาษณ์ตามประเด็นจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สพพ.แพร่ เขต 2 ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ความหมายของทักษะชีวิต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4. ยกร่างแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยการสังเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สพป.แพร่ เขต 2

1. นำร่างแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ที่ได้จากระยะที่ 1 พร้อมประเด็นที่เป็นปัญหามากที่สุดสามอันดับแรก มากำหนดเป็นประเด็นเพื่อสนทนากลุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ 2 จำนวน 10 คน

2. สรุปเป็นแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยทำการสนทนากลุ่ม โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม
4. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติตรวจสอบข้อมูล (Editing) โดยวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

แพร่เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ย แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.100)

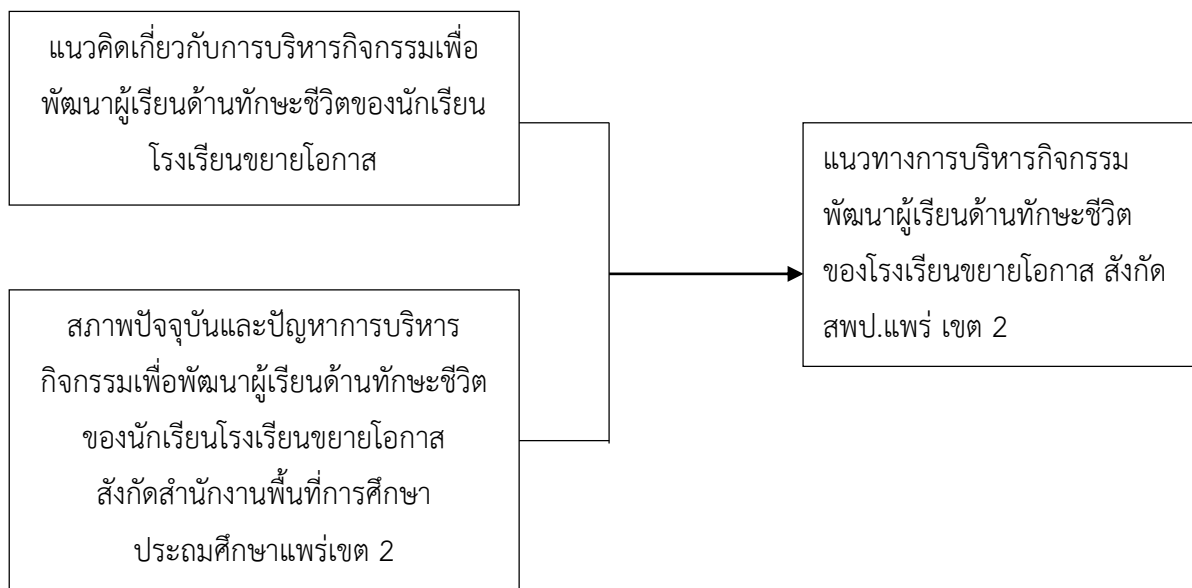
- 4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ปัญหาการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 โดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 จากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต มีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 แสดงดังตารางที่ 1 , 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันรายด้าน

สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
ด้านการวางแผน				
1.สถานศึกษามีการเตรียมพร้อมด้านบุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.19	0.555	มากที่สุด	3
2.มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม	4.22	0.606	มากที่สุด	2
3.ผู้บริหาร คณะครู ผู้รับผิดชอบ ศึกษาหลักการ วัตถุประสงค์ ขอบข่าย แนวการจัดกิจกรรม การประเมินผล เพื่อให้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย	4.28	0.613	มากที่สุด	1
4.มีการร่วมกับผู้เรียนออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ของผู้เรียน และเป็นไปตามหลักการ ปรัชญา และแนวการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน	3.99	0.674	มากที่สุด	4
ด้านการลงมือปฏิบัติในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				
1.ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ	4.23	0.628	มากที่สุด	3
2.ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงาน ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน	4.27	0.645	มากที่สุด	2
3.มีการจัดกิจกรรมอย่างสมดุลทั้ง ๓ ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยจัดกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม ทั้งใน และนอกสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	4.39	0.590	มากที่สุด	1

สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
4.มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบ การวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม	4.02	0.579	มากที่สุด	4
ด้านครูผู้สอน				
1.ครูชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้เรียนและผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	4.32	0.580	มากที่สุด	3
2.ครูส่งเสริม กระตุ้น และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ในการจัดทำแผนงาน โครงการ ร่วมปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินผล	4.28	0.550	มากที่สุด	4
3.ครูให้คำปรึกษา ดูแล ติดตาม ประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ในการร่วมกิจกรรมให้ เป็นไปตามแผน	4.39	0.552	มากที่สุด	1
4.ครูประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน และ ช่อมเสริมกรณีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ พร้อมจัดทำ เอกสารหลักฐานการประเมินผล	4.25	0.553	มากที่สุด	5
5.ครูรายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วนำผลการจัดกิจกรรม มาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข	4.36	0.610	มากที่สุด	2
6.ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง	4.07	0.736	มากที่สุด	6
ด้านผู้บริหาร				
1.ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแผนการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และโดยการมี ส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.38	0.631	มากที่สุด	1
2.ผู้บริหารชี้แจง ทำความเข้าใจ และสร้างความ ตระหนักให้บุคลากรและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกคนเห็น คุณค่าและร่วมมือในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.25	0.676	มากที่สุด	5
3.ผู้บริหารมีการพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมี ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และ มีความ	4.34	0.597	มากที่สุด	2

สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
ทันสมัยในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียนและสถานการณ์ ปัจจุบันอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ				
4.ผู้บริหารสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษา กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อ สนับสนุนการจัดกิจกรรม	4.14	0.608	มากที่สุด	6
5.ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษา ประเมินผล และสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ในการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.30	0.661	มากที่สุด	3
6.ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง	4.28	0.695	มากที่สุด	4
ด้านการวัดและประเมินผล				
1.มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการร่วม กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนของผู้เรียนทุกคนตลอดปี การศึกษา	4.33	0.661	มากที่สุด	3
2.ผู้รับผิดชอบ หรือครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี การสรุปและตัดสินผลการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของผู้เรียน เป็นรายบุคคลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนด	4.35	0.523	มากที่สุด	1
3.ผู้รับผิดชอบเสนอผลการประเมินต่อคณะกรรมการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ ความเห็นชอบ	4.25	0.662	มากที่สุด	5
4.ผู้รับผิดชอบเสนอผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาเพื่อ อนุมัติผลการประเมิน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านเกณฑ์ การจบแต่ละระดับการศึกษา	4.35	0.600	มากที่สุด	1

สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
5.มีการซ่อมเสริมนักเรียนที่ไม่ผ่าน โดยให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมจนครบตามเวลาที่ขาดหรือปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้น	4.32	0.599	มากที่สุด	4

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ภาพรวมพบว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสพ.แพร่ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุดในแต่ละด้าน 3 อันดับ ดังนี้ **ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน** อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยโดยพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด 3 อันดับ โดยอันดับแรก คือมีการร่วมกับผู้เรียนออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ของผู้เรียน และเป็นไปตามหลักการ ปรัชญา และแนวการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 รองลงมาสถานศึกษามีการเตรียมพร้อมด้านบุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และสุดท้ายมีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 **ด้านการลงมือปฏิบัติ** อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยโดยพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด 3 อันดับ โดยอันดับแรก คือมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบ การวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์ และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 รองลงมาคือให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และสุดท้ายให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงาน ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 **ด้านครูผู้สอน** อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยโดยพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด 3 อันดับ โดยอันดับแรก คือครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 รองลงมาครูประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน และซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ พร้อมจัดทำเอกสารหลักฐานการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และสุดท้ายครูส่งเสริม กระตุ้น และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ในการจัดทำแผนงาน โครงการ ร่วมปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 **ด้านผู้บริหาร** อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยโดยพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด 3 อันดับ โดยอันดับแรก คือ ผู้บริหารสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษา กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 รองลงมา ผู้บริหารชี้แจง ทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้บุคลากรและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกคนเห็นคุณค่าและร่วมมือในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และสุดท้าย ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและ

บุคลากร ที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 **ด้านการวัดและประเมินผล** อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยโดยพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด 3 อันดับ โดยอันดับแรก คือ ผู้รับผิดชอบเสนอผลการประเมินต่อคณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เห็นชอบ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 รองลงมา มีการซ่อมเสริมนักเรียนที่ไม่ผ่าน โดยให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมจนครบตามเวลาที่ขาดหรือปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และสุดท้ายมีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เรียนทุกคนตลอดปีการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

ตารางที่ 2 แสดงสภาพปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สปป.แพร่ เขต 2

ปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สปป.แพร่ เขต 2	จำนวน/ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		
ปัญหา/อุปสรรค		
- ขาดการวางแผน โครงการสอนที่ชัดเจน	21	26.92
- สื่อไม่พร้อม	18	23.08
- ขาดงบประมาณ	25	32.05
- บุคลากรขาดประสบการณ์ ไม่มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน	14	17.95
รวม	78	100.00
2. ด้านการลงมือปฏิบัติ		
ปัญหา/อุปสรรค		
- ขาดสื่อวัสดุ อุปกรณ์	31	36.47
- ความเชี่ยวชาญในเรื่อง ๆ นั้นที่อาจจัดกิจกรรมได้ไม่เต็มที่	15	17.65
- นักเรียนบางคนขาดความกระตือรือร้น ขาดความคิดสร้างสรรค์	22	25.88
- ระยะเวลา แลงบประมาณ	17	20.00
รวม	85	100.00
3. ด้านครูผู้สอน		
ปัญหา/อุปสรรค		
- ขาดความชำนาญ เชี่ยวชาญ	36	40.45

ปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สพป.แพร่ เขต 2	จำนวน/ความถี่	ร้อยละ
- ครูไม่ได้นำผลการปฏิบัติกิจกรรมมาปรับปรุง หรือพัฒนาเท่าที่ควร	14	15.73
- บางกิจกรรมใช้อุปกรณ์มาก ครูต้องใช้เงินส่วนตัวในการจัดหาให้นักเรียน	12	13.48
- มีงานพิเศษ โครงการที่รับผิดชอบมากเกินไป	27	30.34
รวม	89	100.00
4. ด้านผู้บริหาร		
ปัญหา/อุปสรรค		
- ขาดการสนับสนุนการจัดสรรเรื่องงบประมาณ	41	39.81
- ไม่มีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง	22	21.36
- ขาดการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	17	16.50
- ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ	23	22.33
รวม	103	100.00
5. ด้านการวัดและประเมินผล		
ปัญหา/อุปสรรค		
- ขาดเครื่องมือในการวัด	35	44.87
- การวัดผลและประเมินผลรายบุคคลที่ไม่เป็นระบบ เนื่องจากต้องเรียนรวมชั้น	14	17.95
- การวัดและประเมินผลกิจกรรมอาจจะไม่ได้มาตรฐานของกระบวนการต่าง ๆ	29	37.18
รวม	78	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สพป.แพร่ เขต 2 ด้านผู้บริหารมีค่าถี่สูงสุด รองลงมาคือด้านครูผู้สอน และด้านการลงมือปฏิบัติ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามปัญหา/อุปสรรค พบว่า ขาดการสนับสนุนการจัดสรรเรื่องงบประมาณ มีความถี่สูงสุด รองลงมาคือ ครูผู้สอนขาดความชำนาญ เชี่ยวชาญ และขาดเครื่องมือในการวัด ตามลำดับ

แนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สพป.แพร่ เขต

จากการวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ขั้นตอนที่ 3 และจากการสนทนากลุ่มในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ด้านการวางแผน มีแนวทางในการบริหารดังนี้

- 1) วางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 2) เตรียมพร้อมด้านบุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการจัดอบรมให้ความรู้
- 3) กำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาความร่วมมือกับนักเรียน และกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
- 4) วางแผนด้านบุคลากรผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน และเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรที่รับผิดชอบ

ด้านการลงมือปฏิบัติ มีแนวทางในการบริหารดังนี้

- 1) สร้างความร่วมมือให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรม
- 2) กำหนดแนวปฏิบัติโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ
- 3) สร้างความหลากหลายของกิจกรรมให้ครอบคลุมสอดคล้องกับชีวิตจริง และสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้
- 4) พัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรม
- 5) จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับกิจกรรม
- 6) มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ครูทุกคนมีส่วนร่วม
- 7) กำหนดวิธีวัดและประเมินผลกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ด้านครูผู้สอน มีแนวทางในการบริหารดังนี้

- 1) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และความสำเร็จ
- 2) พัฒนาครูให้สามารถส่งเสริม กระตุ้น และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ
- 3) พัฒนาครูในด้านการบริหารเวลา เพื่อให้สามารถทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ
- 4) กำกับติดตามการนำผลการปฏิบัติกิจกรรมมาปรับปรุง หรือพัฒนา
- 5) สร้างขวัญและกำลังใจ และชื่นชมคณะครูอย่างสม่ำเสมอ

ด้านผู้บริหาร มีแนวทางการบริหารดังนี้

- 1) สร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือกับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม
- 2) สร้างความตระหนักให้ครูและนักเรียนให้เห็นความสำคัญของกิจกรรม
- 3) สร้างเครือข่ายผู้บริหารแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จ
- 4) สนับสนุนการจัดสรรเรื่องงบประมาณให้ครอบคลุมทุกกิจกรรม

ด้านการวัดและประเมินผล มีแนวทางการบริหารดังนี้

- 1) ให้มีการวัด ประเมินผลตามสภาพจริง และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน
- 2) กำกับติดตามการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ
- 3) พัฒนาและสร้างความเข้าใจแก่คณะครูใจในการออกแบบเครื่องมือวัด และประเมินผล
- 4) นำเทคโนโลยีเข้ามามีใช้เพื่อให้การวัดผลและประเมินผลรายบุคคลดำเนินการอย่างเป็นระบบ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้ ผู้ศึกษาวิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล รองลงมาคือ ด้าน ด้านครูผู้สอน และด้านผู้บริหาร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการวางแผน ทั้งนี้ เนื่องจากการวัดและประเมินผลนั้นเป็นสิ่งที่หลักสูตรกำหนดให้มีการดำเนินการอย่างชัดเจน สอดคล้องสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 11) ที่ได้กล่าวว่า สถานศึกษาต้องกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2 ประการ คือ การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม และการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการตัดสิน

2. ปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สพพ.แพร่ เขต 2 ด้านผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านครูผู้สอน และด้านการลงมือปฏิบัติ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามปัญหา/อุปสรรค พบว่า ขาดการสนับสนุนการจัดสรรเรื่องงบประมาณ มีความถี่สูงสุด รองลงมาคือ ครูผู้สอนขาดความชำนาญ เชี่ยวชาญ และขาดเครื่องมือในการวัด ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทำให้การจัดสรรงบประมาณอาจจะไม่เพียงพอ สอดคล้องกับแนวคิดของนิพัทธ์พนธ์ อุไรวรรณ หยวกแก้ว กมลวรรณ และมานีแสงหิรัญ (2563: 344-358) ที่ศึกษาการศึกษาแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำปางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 พบว่า ควรให้ความสำคัญกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน บริหารแบบมีส่วนร่วม

ร่วม ด้วยกระบวนการ PDCA สร้างความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของครู ใช้ทรัพยากรตามแผนงานโครงการ

3. แนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สพป.แพร่ เขต 2

3.1 ด้านการวางแผน โรงเรียนควรจัดประชุม วางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดำเนินการวางแผนเตรียมพร้อมด้านบุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วางแผนสร้างความร่วมมือกับนักเรียน และกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม วางแผนด้านบุคลากรผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน และเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรที่รับผิดชอบ สอดคล้องกับการศึกษาของทรงพล เทพคำ (2540:43) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาบริหารงานกิจกรรมนักเรียน มัธยมศึกษา อำเภอยะยา จังหวัดยะลา พบว่า ในด้านการวางแผน โรงเรียนควรจัดกิจกรรม ให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรด้านกิจกรรมนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับการวางแผน ควรมีการศึกษาวิเคราะห์นโยบายและสภาพปัจจุบัน ปัญหา รวมทั้งนำข้อมูลจากการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาและปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ในด้านการจัดองค์กรนั้น

3.2 ด้านการลงมือปฏิบัติ โรงเรียนควรสร้างความร่วมมือให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรม กำหนดแนวปฏิบัติโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ สร้างความหลากหลายของกิจกรรม ให้ครอบคลุมสอดคล้องกับชีวิตจริง และสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ พัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรม จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับกิจกรรม สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553:65) ที่ระบุว่า การจัดกิจกรรมควรยึดหลักประชาธิปไตย ผู้เรียนทุกคนเป็นสมาชิกของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้เรียนมีหน้าที่สิทธิที่จะเลือกเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเสรี ตามความถนัด และความสนใจของตนเอง และการจัดกิจกรรมควรจัดให้สอดคล้องกับบริบทโรงเรียน วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา จำนวนผู้เรียน และจำนวนครู ช่วงเวลา สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

3.3 ด้านครูผู้สอน โรงเรียนควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และความสำเร็จ พัฒนาครูให้สามารถส่งเสริม กระตุ้น และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ พัฒนาครูในด้านการบริหารเวลา เพื่อให้สามารถทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ และกำกับติดตามการนำผลการปฏิบัติกิจกรรมมาปรับปรุง หรือพัฒนา สอดคล้องกับ งานวิจัยของเกื้อกุล ศรีสวัสดิ์ (2549:25) ที่ศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนวังศาลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า ควรจัดอบรมสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ และศึกษาดูงาน เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพิ่มขึ้น

3.4 ด้านผู้บริหาร โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือกับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม ประชุม ชี้แจง สร้างความตระหนักให้ครู

และนักเรียนให้เห็นความสำคัญของกิจกรรม สร้างเครือข่ายผู้บริหารแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบความสำเร็จ และสนับสนุนการจัดสรรเรื่องงบประมาณให้ครอบคลุมทุกกิจกรรม สอดคล้องกับวรรณาสีทธิฤทธิ์ (2550:4) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน บุคลากรหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.5 ด้านการวัดและประเมินผล ให้มีการวัด ประเมินผลตามสภาพจริง และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน กำกับติดตามการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ พัฒนาและสร้างความเข้าใจในการออกแบบเครื่องมือวัด และประเมินผล นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อให้การวัดผลและประเมินผลรายบุคคลดำเนินการอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับวีโลรัตน์ โกพลรัตน์ (2556:33) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ให้มีการตรวจสอบติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ด้วยวิธีที่หลากหลาย จัดทำสมุดบันทึกการพัฒนาผู้เรียนเพื่อรายงานและสรุปผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รายงานผลต่อผู้บริหารให้ทราบถึงผลการดำเนินงาน และการนำผลมาปรับปรุง พัฒนา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

- 1) ควรมีการศึกษาทัศนคติของครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2) ควรมีการศึกษาสมรรถนะการบริหารด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
- 3) ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) โรงเรียนควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม
- 2) โรงเรียนควรกำหนดการจัดกิจกรรมเป็นมาตรการ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ร่วมกันสร้างความตระหนัก เห็นความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- 1) สร้างความร่วมมือจากทุกฝ่าย ในการพัฒนากิจกรรมเพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) สร้างความเข้าใจ พัฒนาครูให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรม และปรับปรุงกิจกรรมให้หลากหลาย ตามความถนัด ความสนใจ และบริบทของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ. ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกื้อกุล ศรีสวัสดิ์. (2549). *การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนวังศาลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เจษฎา บุญมาโฮม. (2558). *หลักการแนะแนวและการพัฒนาผู้เรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นครปฐม: สไมล์ พรินต์ติ้ง & กราฟิคดีไซน์.
- ทรงพล เทพคำ. (2540). *แนวทางการพัฒนาบริหารงานกิจกรรมนักเรียน มัธยมศึกษา อำเภอยะยา จังหวัดยะลา*. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรนาฏ สิทธิฤทธิ์. (2550). *การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลำปางเขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- วีไลรัตน์ โกพลรัตน์. (2556). *การดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอรณนคร จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อุไรวรรณ หยกแก้ว กมลวรรณ และมานี แสงหิรัญ. (2563). *การศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหัดล้าสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิษฐ์ เขต 2*. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค์*, 7(9), 344-358.